

İşitme Engelli Sporcuların Saldırganlık Düzeyleri: Bireysel ve Takım Sporu Üzerine Bir Karşılaştırma

Yazar Meltem Işık

Gönderim Tarihi: 17-Eyl-2017 09:08AM (UTC-0700)

Gönderim Numarası: 848038459

Dosya adı: journal_of_science.docx (84.32K)

Kelime sayısı: 3522

Karakter sayısı: 24449

Impacts of Hearing Impaired Sports Insurance: A Comparison on Individual and Team Sports¹

İşitme Engelli Sporcuların Saldırganlık Düzeyleri: Bireysel ve Takım Sporuna Üzerine Bir Karşılaştırma

Meltem Işık²
İbrahim Kılıç³
Kübra Aksoy⁴

Abstract

Hearing-impaired children, continuing on from the early period, the development of sports facilities in terms of physical and social skills necessary for communication opportunities. The aim of this study is to determine the level of aggressiveness in hearing impaired athletes. The sample of the study 2016 Turkey deaf basketball and participated in Taekwondo Championships; In different provinces in Turkey 30 club 45 taekwondo players aged between 14 and 41 and 64 basketball players constitute a total of 109 hearing athletes. A five-point Likert type Buss-Perry aggression scale was used as the data collection technique in the study. In the analysis of the data obtained in the study, descriptive statistics as well as independent t test and pearson correlation analysis were used. According to the results of this research; It was found that the level of aggression of hearing-impaired basketball players is higher than that of taekwondo sportsmen. It was also found that there was a negative correlation between age and aggression level. As a result; It has been found that the levels of hostility subscales and general aggressiveness of hearing athletes with team sports are higher than those of individual sports taekwondo athletes.

Özet

İşitme engelli çocuklarda, erken dönemden itibaren süren sportif etkinlik olanakları fiziksel ve sosyal becerilerin gelişmesi açısından önemli görülmektedir. Bu araştırmanın amacı, bireysel ve takım sporu yapan işitme engelli sporcuların, saldırganlık düzeylerinin belirlenmesidir. Araştırmanın örneklemini, 2016 yılında İşitme Engelliler Basketbol ve Taekwondo Türkiye Şampiyonasına katılan; Türkiye'nin farklı illerindeki 30 kulübün, yaşları 14 ile 41 arasında değişen 45 taekwondocu ve 64 basketbolcu toplam 109 işitme engelli sporcu oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama tekniği olarak, beşli likert tipi Buss-Perry saldırganlık ölçeği kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra, independent t testi ve pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. Bu araştırmanın sonuçlarına göre; işitme engelli basketbol oynayanların saldırganlık düzeyinin taekwondo sporu yapanlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca yaş ile saldırganlık düzeyi arasında negatif yönlü anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak; takım sporu yapan işitme engelli sporcuların düşmanlık alt ölçek ortalamaları ile genel saldırganlık düzeylerinin bireysel spor yapan taekwondoculara nazaran daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Bu çalışma, 3. Uluslararası Spor Bilimleri, Turizm ve Rekreasyon Öğrenci Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur. Gaziantep Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu/Türkiye, 27-29 Mayıs 2016.

² Ph. D., Afyon Kocatepe University, School of Physical Education and Sports, isik.meltem79@gmail.com

³ Associate Professor, Afyon Kocatepe University, Department of Biostatistics, kilicibrahim@hotmail.com

⁴ Bachelor of P.E.S.S, Afyon Kocatepe University, School of Physical Education and Sports, kbraaksy1192@gmail.com

Key Words: Hearing impaired athletes, **Anahtar kelimeler:** İşitme engelli sporcular, aggression, basketball, taekwondo **saldırıcılık, basketbol, taekwondo**

Giriş

Bütün davranışlar öğrenme sürecinin bir sonucudur ve işitme engelli bireylerde bu süreç işiten bireylere göre daha zor ve daha fazla çaba gerektiren bir durumdur. Bu nedenle engelli birey yaşamının her döneminde uyum sağlamada karşılaştığı problemler ile sonuçlanan yaşam deneyimleri kazanmaktadır (Özsoy ve ark., 1998). Dolayısıyla bu bireylerin, işitme duyusunda oluşan bir hasar ya da yetersizlik, çevrelerine uyum güçlüğü çekmelerine, kendilerine dönük ve çevrelerine karşı ilgisiz, olaylara tepkisiz kalmalarına neden olmaktadır. İşitme engelli bireyin sahip olduğu engel, işiten bireylerle iletişim kurmasını güçleştirir (Dalgıç, 1996). Bu yüzden birey işiten akranlarıyla iletişim kurmak yerine sadece kendi gibi işitme engeli olan bireylerle iletişim kurmayı tercih etmek sosyalleşmeyle de ilgili problemler yaşar (Tiryaki, 2000). Coll ve ark. (2009), işitme engeli olan gençlerin sosyalleşme ve adapte olma, yapıya ihtiyaç duyma, diğer insanlara ya da hayvanlara karşı asabiyet, mala zarar verme, kurala itaatsizlik gibi konularda, duyabilen insanlar göre daha fazla psikolojik açıdan riskli davranışlar sergilediklerini belirtmişlerdir. Konter (2006), saldırıcılığı öfke, düşmanlık, rekabet, engellenme, korku gibi durumlardan kaynaklanan ve karşısındakine, zarar vermeyi, onu durdurmayı, ona engel olmayı ya da kendini korumayı hedefleyen fiziksel, sözel ve sembolik her türlü davranış olarak tanımlamıştır.

Sporda saldırıcılık ise, sportif yarışma esnasında bahsedilen olaya dahil olan öğelerden (sporcu, antrenör, seyirci) bir veya birkaçının psikolojik, biyolojik ya da sosyal faktörlerden etkilenip spor dalına özgü belirlenmiş kuralların dışına çıkarak, karşısındakine zarar vermek ya da bir hedefe ulaşmak amacıyla gerçekleştirdiği sözel ya da fiziksel eylemler olarak tanımlanabilir (Acet, 2005). Çeşitli kuramlara göre saldırıcılık ve nedenleri incelendiğinde farklı görüşlerle karşılaşılmaktadır. Saldırıcılığı ve nedenlerini açıklayan kuramlar iki başlıkta toplanabilmektedir. Bunlar saldırıcılığı dürtülerle açıklayan içgüdü kuramcıları ve saldırıcılığı öğrenme kuramları, engellenme, pekiştirme ve sosyal öğrenme kuramları ile açıklayan davranışçı kuramlardır (Güner, 2007). Freud saldırıcılığı, bir içgüdüye bağlı olarak ortaya çıkan ve saldırı davranışında bulunmaya yönelik doğuştan gelen bir eylem şeklinde tanımlamaktadır. Dollard, Miller, Mowrer ve Sears 1939'da engellenmenin, saldırıcılığın ortaya çıkmasının nedeni olduğunu ortaya atan ilk araştırmacılarıdır (Atkinson ve diğ.1995). Nöro-biyolojik kurama göre saldırıcı davranışlar organizmanın farklı bölgelerindeki niteliklere göre belirlenir. Özellikle beynin saldırıcı davranışların sergilenmesinde belirleyici olduğu düşüncesini savunur (Atkinson ve ark., 2002). Bandura 1960'larda, gözleme dayalı öğrenme ile klasik ve edimsel koşullanmayı birleştiren sosyal öğrenme kuramını geliştirmiştir. Bandura'ya göre öğrenmenin önemli bir boyutu başkalarının davranışlarını gözlemleyerek gerçekleşir. Örneğin annenin veya babanın öfkeli ve saldırıcı davranışlarını gözleyen çocuklar bu davranışları kazanabilir. Akranlarına, kardeşlerine saldırıcı tavır ve davranışlar geliştirirler. Bireyin biliş yapısı ve düşünceleri, onun davranışlarını kontrol etmesini sağlar (Aydın, 2005).

Amaca yönelik davranışın engellenmesi veya başarıyla sonuçlanma durumları çeşitli tepkilere yol açabilirken saldırıcılık, bu tepkilerden sadece bir tanesidir. Bu nedenle, engelli bireylerin topluma olan uyumlarını sağlamak, bu süreci hızlandırmak ve sosyalleşmelerine katkıda bulunmak için spor bir araç olarak kullanılır (Dunn ve Fait, 1997). Beden eğitimi ve spor etkinliklerinin bireylerin engel durumu, ne olursa olsun birçok işte başarılı olmalarına, toplumsal kurallara daha istekli uymalarına, sosyal ve uyumlu davranışlar göstermelerine neden olduğu Aras (1992) tarafından kanıtlanmıştır.

İşitme engelli çocuklarda, erken dönemden itibaren devam eden sportif etkinlik olanaklarının fiziksel ve sosyal becerilerin gelişmesinde gerekli iletişim fırsatlarını da sunduğu bildirilmektedir (Ertürk 2003). Ayrıca, sportif etkinliğin kişilik üzerinde, takım sporları açısından ele alındığında işbirliği yapmayı öğretmesi, bireysel sporlar açısından ise kişisel disiplini geliştirmesi ve saldırganlık dürtülerini doğal yolla ve sosyal kurallara uygun olarak boşaltmayı öğretmesi bakımından etkilidir (Koruç ve Bayar, 1989). Bu noktada bireysel spor yapan işitme engelli sporcuların saldırganlık düzeylerinin, takım sporu yapan işitme engelli sporculara nazaran daha düşük olması araştırmamızın hipotezini oluşturmaktadır.

Literatürde sporcuların ve/veya normal bireylerin saldırganlık düzeylerini araştıran çalışmalar sayıca çok olmasına rağmen (Gümüş ve ark., 2012; Tavas, 2016), işitme engelli sporcular üzerine yapılan araştırmalar kısıtlıdır (Babaroğlu, 2014). Bu araştırmanın amacı; bireysel spor yapan işitme engelli taekwondocular ile takım sporu yapan işitme engelli basketbolcuların saldırganlık düzeyleri arasındaki farkı tespit etmektir.

Materyal ve Yöntem

Betimsel bir nitelik taşıyan bu araştırmanın örneklemini, 2016 yılında İşitme Engelliler Basketbol ve Taekwondo Türkiye Şampiyonasına katılan; Türkiye'nin farklı illerindeki 30 kulübün, yaşları 14 ile 41 arasında değişen 45 taekwondocu ve 64 basketbolcu olmak üzere toplam 109 işitme engelli sporcu oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan sporculara yaş, cinsiyet, medeni durum, işitme kaybı dB aralığı [Hafif derece (26-40 dB), Orta derece (41-55 dB), orta ileri derece (56-70 dB), ileri derece (71-90 dB), çok ileri derece (91 dB ve ileri)] (Tüfekçioğlu, 2003), spor branşı ve ekonomik durum ile ilgili sorular sorulmuştur. Afyonkarahisar'da gerçekleştirilen İşitme Engelliler Basketbol ve Taekwondo Türkiye Şampiyonası teknik toplantısı'nda tüm kulüp yöneticileri ve antrenörlerine araştırma ile ilgili bilgi verilerek sporcuların dinlenme zamanlarında çalışmanın yapılacağı, anket sorularını okuyamadıkları veya anlayamadıkları noktada İşitme Engelliler Federasyonu işaret dili sertifikası olan gönüllü tercümanlar tarafından yardımcı olunacağı bildirilmiştir. Araştırmada, dört alt ölçek (fiziksel saldırganlık, öfke, düşmanlık ve sözel saldırganlık) ve 29 maddeden oluşan 5 aralıklı likert türü bir ölçek olan Buss-Perry saldırganlık ölçeği (Buss ve Perry 1992) kullanılmıştır. Buss-Perry saldırganlık ölçeği yetişkin bireylerde kullanıldığı gibi (Madran, 2014; Öznur ve ark., 2015) işitme engelli yetişkin bireylerde yapılan çalışmalar da mevcuttur (Babaroğlu, 2014). Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması Madran (2012) tarafından yapılmıştır. Fiziksel saldırganlık, sözel saldırganlık, düşmanlık ve öfke olmak üzere saldırganlığın dört farklı alt ölçeğini ölçmeyi amaçlamaktadır. Fiziksel saldırganlık alt ölçeği, başkalarına fiziksel olarak zarar verme ile ilişkili 9 soru (13., 8., 2., 11., 25., 16., 29., 22., 5); sözel saldırganlık alt ölçeği, başkalarını sözel yolla incitmeyi içeren 5 soru (27., 6., 21., 14., 4); öfke alt ölçeği, saldırganlığın duygusal boyutunu ölçmeyi hedefleyen 7 soru (19., 28., 1., 18., 9., 23., 12); düşmanlık alt ölçeği ise saldırganlığın bilişsel boyutunu ölçmeyi hedefleyen 8 soru (20., 23., 3., 7., 26., 9., 15., 17) içermektedir. Ölçeğin 9 ve 16 numaralı maddeleri ters kodlanarak puanlanmaktadır. Madran (2012), Buss-Perry Saldırganlık Ölçeği Türkçe formu'nun güvenilirlik çalışmasında, tüm ölçek için elde edilen alfa değeri 0,85; fiziksel saldırganlık için elde edilen alfa değeri 0,75; sözel saldırganlık için elde edilen alfa değeri 0,48; öfke için elde edilen alfa değeri 0,56; düşmanlık için elde edilen alfa değeri 0,71 olarak bulmuştur. Yapılan bu çalışmada ise tüm ölçek için elde edilen alfa değeri 0,821; fiziksel saldırganlık için elde edilen alfa değeri 0,735; sözel saldırganlık için elde edilen alfa değeri 0,789; öfke için elde edilen alfa değeri 0,765; düşmanlık için elde edilen alfa değeri 0,720 olarak bulunmuştur. SPSS 18.0 for Windows programının kullanıldığı çalışmada, elde edilen verilerin analizinde; frekans ve yüzde dağılımı, metrik ortalamaya, standart sapma gibi tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra normalite sınaması Kolmogorov-Smirnov testi ile incelenmiştir. Normal dağılım gösteren verilerin analizinde gruplar arası karşılaştırmalar için independent samples t testi, nicel değişkenler arasındaki ilişkilerin tespiti için pearson korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan işitme engellilerin bireysel özelliklerine göre dağılımı Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Bireysel Özelliklerine Göre Dağılımı

Değişken	Grup	F	%
Yaş	17 ve altı	33	30,3
	18-22	51	46,8
	23-27	13	11,9
	28 ve üzeri	12	11,1
Cinsiyet	Erkek	26	23,9
	Kadın	83	76,1
Medeni Durum	Evli	15	13,8
	Bekar	94	86,2
İşitme Kaybı Derecesi	Hafif işitme kaybı	8	7,3
	Orta İşitme Kaybı	25	22,9
	Orta Derecede Ciddi İşitme Kaybı	41	37,6
	Ciddi İşitme Kaybı	20	18,3
	Derin İşitme Kaybı	15	13,8
Ekonomik Durum	Kötü	6	5,5
	Normal	55	50,4
	İyi	48	44,1
Spor Branşı	Taekwondo	45	41,3
	Basketbol	64	58,7

Tablo 1'e göre, katılımcıların 18-22 yaş aralığında 51 (%46,8) olduğu, %76,1'inin kadın, %23,9'unun erkek, %86,2 gibi bir oranla çoğunluğunun bekar, %37,6'sının orta derecede ciddi işitme kaybının olduğu, 55 kişinin (%50,4) ekonomik durumu normal iken 6 kişinin (%5,5) kötü olduğu ve 64 kişi basketbol sporu yaparken 45 katılımcının da taekwondo sporu ile ilgilendiği tespit edilmiştir.

Tablo 1'e göre, araştırmaya katılan 26 (%23,9) erkek, 83 (%76,1) Araştırmada kullanılan ölçek ve alt ölçeklere ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri ile güvenilirlik analizine ilişkin Cronbach's Alpha katsayıları Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2: Araştırmada Kullanılan Ölçek ve Alt Ölçeklere İlişkin Betimsel İstatistikler

Ölçek / Alt Ölçekler	Madde Sayısı	\bar{X}	SS	Cronbach's Alpha
Fiziksel Saldırganlık	9	2,17	0,63	0,735
Öfke	7	2,35	0,69	0,765

Düşmanlık	8	2,64	0,75	0,724
Sözel Saldırganlık	5	2,45	0,75	0,789
Genel	29	2,39	0,55	0,821

Cronbach's Alpha katsayıları incelendiğinde tamamının araştırmalar için eşik değer kabul edilen 0,70 in üzerinde olduğu görülmektedir. Araştırma sonucunda, yaş ortalaması $20,59 \pm 5,65$ olan işitme engelli

bireylerin saldırganlık düzeyi ortalaması 5'li Likert derecelemesinde 3 olan orta düzeyin altında $\bar{x} \pm SS = 2,39 \pm 0,55$ olarak hesaplanmıştır. Bununla birlikte, saldırganlık düzeyin en yüksek olduğu alt ölçeğin "düşmanlık" $\bar{x} \pm SS = 2,64 \pm 0,76$; en düşük olduğu alt ölçeğin ise "fiziksel saldırganlık" $\bar{x} \pm SS = 2,17 \pm 0,64$ olduğu belirlenmiştir.

Tablo 3'te genel saldırganlık düzeyi ve alt ölçeklerinin branşlara göre karşılaştırılmasına yönelik t testi sonuçları sunulmuştur. Buna göre, taekwondo ve basketbol sporu yapan işitme engelli sporcuların genel saldırganlık düzeyi arasında anlamlı bir farklılık bulunmuş olup ($p < 0,05$), ortalamalar incelendiğinde Basketbol oynayanların ($\bar{x} = 2,50$) saldırganlık düzeyinin Taekwondo sporu yapanlara ($\bar{x} = 2,24$) göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Diğer taraftan, taekwondo ve basketbol sporu yapan işitme engelli sporcuların fiziksel saldırganlık, öfke ve sözel saldırganlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmazken ($p > 0,05$), düşmanlık alt ölçeğinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p < 0,05$). Ortalamalara göre basketbol oynayanların ($\bar{x} = 2,91$) saldırganlık düzeyinin taekwondo sporu yapanlara ($\bar{x} = 2,24$) göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3: Saldırganlık Düzeylerinin Branşlara Göre Karşılaştırılması

Ölçek/Alt Ölçekler	Branş	n	\bar{X}	SS	t	p
Fiziksel Saldırganlık	Taekwondo	45	2,08	0,63	-1,160	0,248
	Basketbol	64	2,23	0,63		
Öfke	Taekwondo	45	2,29	0,73	-0,699	0,486
	Basketbol	64	2,39	0,66		
Düşmanlık	Taekwondo	45	2,24	0,69	-5,022	0,000**
	Basketbol	64	2,91	0,67		
Sözel Saldırganlık	Taekwondo	45	2,41	0,73	-0,440	0,661
	Basketbol	64	2,47	0,77		
Genel Saldırganlık	Taekwondo	45	2,24	0,58	-2,511	0,014*
	Basketbol	64	2,50	0,50		

* $p < 0,05$ ** $p < 0,01$

Yaş ile genel saldırganlık ve alt ölçekleri arasındaki ilişkiye yönelik korelasyon katsayıları Tablo 4'te verilmiştir. Yaş ile genel saldırganlık ve alt ölçekleri arasında (öfke ve sözel saldırganlık alt ölçekleri hariç) anlamlı ve negatif korelasyonlar (ilişkiler) tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Yaş ile öfke ve sözel saldırganlık arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > 0,05$). Yaş ile genel saldırganlık düzeyi arasında $r = -0,255$ düzeyinde zayıf ancak anlamlı ve negatif ilişki bulunmuştur. Bu da işitme engelli sporcularda yaşın artmasıyla birlikte saldırganlık düzeyinin azaldığını

göstermektedir. Korelasyon katsayıları incelendiğinde yaş ile en yüksek ilişkisi bulunan alt ölçeğin düşmanlık ($r=-0,323$) olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4: Yaş İle Saldırganlık Arasındaki Korelasyon Katsayıları

Değişkenler	Fiziksel Saldırganlık	Öfke	Düşmanlık	Sözel Saldırganlık	Genel
Yaş	r -0,194	-0,141	-0,323	-0,088	-0,255
	p 0,043*	0,143	0,001**	0,363	0,007**
	n 109	109	109	109	109

* $p<0,05$ ** $p<0,01$

Tartışma

Öfke, düşmanlık, rekabet, engellenme, korku gibi durumlardan kaynaklanan ve karşısındakine zarar vermeyi, onu durdurmayı, ona engel olmayı ya da kendini korumayı hedefleyen fiziksel, sözel veya sembolik her türlü davranış olarak tanımlanan saldırganlık'ın (Budak, 2000) spor içindeki varlığı anlaşlarla da ilgili olabilmektedir. Örneğin, çok fazla temas gerektiren bireysel mücadele sporlarının kurallarını bilmeyen izleyici bu davranışları saldırgan davranış olarak algılayabilmektedir. Diğer yandan bireysel mücadele sporlarında uygulanan teknik hareketler beden temasına belirli ölçülerde izin veren ve top ile oynanan takım sporları için uygulandığında ve tekrar edildiğinde cezai uygulama gerektirmektedir. Diğer yandan, saldırganlığın sergilenmesine fırsat tanıyan ve saldırganlık izlenimi veren hareketler en sık bireysel mücadele sporlarında yer alırken beden temasına belirli ölçülerde izin veren ve top ile oynanan takım sporları saldırganlığın öne çıkmasında ikinci sırada yer almaktadır (Özerkan, 2004: 146).

Bu bağlamda yapılan çalışmanın amacı; bireysel spor yapan işitme engelli taekwondocular ile takım sporu yapan işitme engelli basketbolcuların saldırganlık düzeyleri arasındaki farkı tespit etmektir. Yapılan çalışmada, işitme engelli bireylerin saldırganlık düzeyi ortalaması 5'li Likert derecelemesinde 3 olan orta düzeyin altında olduğu saptanmıştır. Ayrıca, saldırganlık düzeyinin en yüksek olduğu ölçeğin "düşmanlık" en düşük olduğu alt ölçeğin ise "fiziksel saldırganlık" olduğu belirlenmiştir (Tablo 2). Düşmanlık alt ölçeğinin yüksek olması, işitenler Dünya'sında işitme problemi yaşayan kişilerin yaşamın birçok alanında kendilerini ifade edememesi ve/veya verilen hizmetlerden tam anlamıyla yararlanamaması şeklinde yorumlanabilirken fiziksel saldırganlık düzeyinin daha düşük olması ise, sporun dışsal etkenlerin yol açtığı stres ve saldırganlığın azaltılmasında etkili olduğu şeklinde açıklanabilir. Timur (2016), işitme engelli bireylerin engel grupları içinde iletişimsel anlamda en fazla sorun yaşayan grup olduğunu ve dil kısıtlılığının işitme engellilerin psikolojileri üzerinde yansımaları olabileceğini bildirmiştir.

Bu çalışmada bireysel (taekwondo) ve takım sporu (basketbol) yapan işitme engelli sporcuların saldırganlık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur (Tablo 3). Takım sporu yapanların saldırganlık düzeyinin bireysel spor yapan işitme engelli sporculara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durum takım sporuyla uğraşan işitme engelli sporcuların saldırgan eylemlerde bulunma imkânının, bireysel sporla uğraşan işitme engelli sporculara göre daha fazla olması şeklinde düşünülebilir.

Literatür incelendiğinde, işiten sporculara yönelik saldırganlık üzerine çok fazla çalışma olmasına karşın işitme engelli sporcuların saldırganlık düzeyleri üzerine pek fazla çalışmaya rastlanmamıştır. Conroy ve ark. (2001) takım sporuyla uğraşan sporcularda, yakalanma riski olmadığı sürece saldırgan davranışların daha sık kabul gördüğünü belirtmişlerdir. Maxwell (2004) yaptığı çalışmada bireysel sporlarla uğraşan bireylerde, takım sporuyla uğraşanlara göre daha az sıklıkta saldırganlık eğilimi görüldüğünü saptamıştır. Yapılan başka bir araştırmada da bireysel sporlarda daha düşük seviyede saldırganlık ve öfke görülmüştür (Maxwell ve diğ., 2009). Ramazanoğlu ve ark. (2002), futbol ile taekwondo branşlarındaki sporcuların saldırganlık düzeylerini karşılaştırdıkları çalışmada taekwondo branşındaki sporcuların futbolculara göre daha az saldırganlık eğiliminde olduğunu bildirmişlerdir. Görüldüğü gibi elde edilen bulgulara benzer çalışmalar olduğu gibi farklı sonuçlara ulaşan çalışmalarda vardır. Kafalı ve ark.(2017), takım sporu (basketbol ve hentbol) yapan bireylerin fiziksel saldırganlık, düşmanlık ve toplam saldırganlık düzey ortalamalarının bireysel spor (atletizm) yapan bireylere göre daha düşük olduğu, Tutkun ve ark.(2010), bireysel (yüzme, güreş, teakwando) spor yapanların takım (futbol, voleybol, basketbol) sporu yapanlara göre saldırganlık düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Dalkılıç ve ark.(2013), bireysel mücadele (boks ve güreş) sporcularının takım (voleybol, futbol ve hentbol) sporcularına göre saldırganlık ortalamalarının daha yüksek olduğunu saptamışlardır. Yine, Tekin ve ark.(2011) temas gerektiren spor branşlarında genel saldırganlık düzeylerinin daha yüksek olacağını belirtmişlerdir.

Araştırmamızda işitme engelli bireylerin yaşları arttıkça saldırganlık düzeylerinin azalacağı tespit edilmiştir. Bu durum yaş ile birlikte kişilerin karşılaştıkları problemlerle baş edebilme becerilerinin de arttığı şeklinde yorumlanabilir. Harris ve Bohnhoff (1996), yetişkinlerde yaş ile genel saldırganlık ve özellikle düşmanlık alt ölçeği arasında negatif bir ilişki olduğunu, yaş ilerledikçe saldırgan bir tutum dışında alternatif yollar denendiğini ve kısırtıcı durumlarla daha iyi baş edilebildiğini, böylece saldırganlıkta bir azalma olduğunu belirtmişlerdir. Yine, Dalkılıç ve ark.(2013) çalışmalarında, yaşları 15 ile 19 arasında olan sporcuların saldırganlık eğilimlerinin, 20 yaş ve üzeri olan sporculardan daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir.

İşitme kaybı olan bireyler, iyi bir yaşam kalitesi oluşturabilmek için birincil öneme sahip olan iletişim kurabilme becerisini sağlamada ciddi oranda olumsuz yönde etkilenmektedir (Erikson ve Carlsson,1991;Way ve Robinson,2003). Çünkü işitme kaybının şiddeti ve süresi arttıkça, uyaran eksikliği ve stres düzeyi de artmaktadır (Erikson ve Carlsson,1991; Faigenbaum,2000; Signer ve diğ., 1990; Singerman ve diğ.,1980). Bu bilgiler doğrultusunda, işitme engelli bireyleri daha küçük yaşlarda sporla tanıştırmak ve çalışma sonuçlarına dayanarak özellikle bireysel sporlara küçük yaşlarda yönlendirmek saldırganlık düzeylerini azaltabilir. Erken yaşta edinilen spor disiplini (başarı için planlı çalışmak ve yaşam tarzına dikkat etmek gibi) ve terbiyesinin (kurallara uymak, rakibine saygı duymak gibi) yaşam biçimi haline getirilmesi ve ilerleyen yaşlarla birlikte sportif aktivitelere devam edilmesi olumsuz hayat koşulları ile daha iyi mücadele edilmesini sağlayabilecektir.

Extended English Abstract

Damage or failure in the auditory sense can cause individuals to have difficulty adapting to their environment, become introverted, lose interest in their surroundings and remain unresponsive to events. The impairment that a hearing impaired person has, will make it difficult for them to establish communication with hearing individuals (Dalgıç, 1996). Coll et al. (2009) pointed out that young people with hearing impairments display more psychologically risky behavior concerning socializing, adapting, needing structure, being irritable towards people or animals, damaging property and violating rules; compared to hearing people. Aggression is only one of these reactions, prevention of intentional behavior and failure cases can lead to various reactions. For this reason, it is used as a sporting tool to help people with disabilities achieve collective harmonization, to accelerate this process and to contribute to socialization (Dunn ve Fait, 1997). It is stated that in hearing impaired children sports events that continue from a very early age provide necessary communication opportunities to develop physical and social skills (Ertürk 2003). It also teaches you to cooperate when

sporting activity is addressed in terms of personality, team sports. In terms of individual sports, it is influential in the development of personal discipline and in the teaching of offending aggression naturally and in accordance with social rules (Koruç ve Bayar, 1989). In this context the aggression level of hearing impaired athletes that do individual sports being less compared to hearing impaired athletes who do team sports comprises the hypothesis of our study.

The sampling of the study is comprised of 45 taekwondo athletes and 64 basketball players between the age of 14 and 41 from 30 different clubs in different provinces of Turkey who have participated in the 2016 Hearing Impaired Basketball and Taekwondo Championship of Turkey, for a total of 109 hearing impaired athletes. In the study four subscales (physical aggression, anger, hostility and verbal aggression) and the Buss-Perry aggression scale (Buss and Perry 1992), which is a 5 range likert type scale comprised of 29 articles, were used. The Turkish validity and reliability study on the scale was done by Madran (2012). The SPSS 18.0 program was used in the analysis of obtained data. In addition to definitive statistics like frequency and percentage distribution, arithmetic average and standard deviation to analyze the obtained data; the normalcy testing was examined with the Kolmogorov-Smirnov test. In this scope independent samples t testing was used for comparing between groups and the Pearson correlation analysis was used to determine relations between quantitative variables.

According to the results of this research; It was found that the level of aggression of hearing-impaired basketball players is higher than that of taekwondo sportsmen. Conroy et al. (2001) have said that as long as there is no risk of getting caught aggressive behavior is more accepted among athletes in team sports. In the study done by Maxwell (2004) it was determined that the tendency to be aggressive was less frequent among individuals involved in individual sports compared to those involved in team sports. Another study showed that there are lower levels of aggression and anger in individual sports (Maxwell, Visek, Moores, 2009). As you can see, the findings are similar to those found in studies and they are in studies that reach different results. Kafalı et al. (2017) found that team athletes had lower levels of physical aggression, hostility, and total aggression than individual athletes. Dalkılıç et al. (2013) found that individual combat athletes had higher aggression averages than team athletes.

It was also found that there was a negative correlation between age and aggression level. In our study, it was determined that as ages of hearing-impaired individuals increase, aggression levels decrease. Harris and Bohnhoff (1996) have determined that there is a negative relation between the general aggression that comes with age and especially the hostility subscale in adults and as age advances alternative approaches to aggression are tried and provocative situations are handled better, thus aggression decreases. Dalkılıç et al. (2013) found that aggression tendencies of athletes aged between 15 and 19 were higher than those aged over 20 years.

As a result; Hearing impaired individuals should be directed to individual sports, especially at an early age. It is also suggested that sportive activities should be continued at a later age in order to make sportive discipline and decency in the early life a way of life.

İşitme Engelli Sporcuların Saldırganlık Düzeyleri: Bireysel ve Takım Sporu Üzerine Bir Karşılaştırma

ORIJINALLIK RAPORU

% **15**
BENZERLİK ENDEKSİ

% **10**
İNTERNET
KAYNAKLARI

% **8**
YAYINLAR

% **8**
ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

- 1** dergi.nigde.edu.tr
İnternet Kaynağı % **2**
- 2** www.ices-uebk.org
İnternet Kaynağı % **2**
- 3** dergipark.ulakbim.gov.tr
İnternet Kaynağı % **1**
- 4** Submitted to Beykent Üniversitesi
Öğrenci Ödevi % **1**
- 5** SAYILIR, Ali. "Uluslararası Ortak Girişimlerde Bilgi ve Beceri Edinme: Türkiye'deki Sanayi İşletmeleri Örneği", TUBİTAK, 2002.
Yayın % **1**
- 6** Submitted to Dumlupınar University
Öğrenci Ödevi % **1**
- 7** www.researchgate.net
İnternet Kaynağı % **1**
- 8** Submitted to Inonu University

Öğrenci Ödevi

% 1

9

shgm.saglik.gov.tr

İnternet Kaynağı

% 1

10

acikarsiv.ankara.edu.tr

İnternet Kaynağı

% 1

11

www.eab.org.tr

İnternet Kaynağı

% 1

12

Submitted to Cumhuriyet University

Öğrenci Ödevi

% 1

13

Submitted to Omer Halisdemir University

Öğrenci Ödevi

<% 1

14

yenisymposium.net

İnternet Kaynağı

<% 1

15

Ercan, Elif, Eyup Ercan, Iku Ardic, and Semra Ucar. "Children Aggression Scale-Parent Version (CAS-P): Turkish validity and reliability study", Anatolian Journal of Psychiatry, 2015.

Yayın

<% 1

16

Submitted to Istanbul Gelisim University

Öğrenci Ödevi

<% 1

17

akpinar.org

İnternet Kaynağı

<% 1

18

readgur.com

İnternet Kaynağı

<% 1

19

efdergi.inonu.edu.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

20

www.mku.edu.tr

İnternet Kaynağı

<% 1

Alıntılarını ıkart

zerinde

Eşleşmeleri çıkar

< 10 words

Bibliyografyayı ıkart

zerinde